

jich deštníkáři nezhotovují. Nehledě k tomu však jest moment tento nerozhodným, ježto se otázka platnosti nebo neplatnosti ustanovení § 14 č. 8 novely k řádu živn. i vzhledem k živnosti deštníkářské netočí kolem toho bodu, kterou manipulaci sluší považovati za práci hlavní a kterou za práci vedlejší a zdalíž ku zrobení podstavce potřebí jest pracovní síly mužské čili nic, prostě jde jen o tu skutečnost, provozují-li všeobecně živnost tuto ženy (rozh. min. obch. ze dne 11. prosince 1884 č. 31.652). Pro rozsah oprávnění deštníkářů nemá význam, z jakých látek zhotovují deštníky a slunečníky; příslušným oprávněným majitelům živnosti deštníkářské ponechána jest naopak svobodná volba látky; rovněž neodporuje ani v nejmenším řádu živnostenskému volnost toho, aby deštníkáři mohli výrobky svými, jakož i výrobky cizími obchod vésti. Leč nesmějí rozšiřovati tohoto oprávnění svého i na obchod holemi na procházku, jestliže speciálně a dle předpisu neohlásili obchod tímto zbožím u úřadu živnostenského; nelze se dovolávati nějakého obyčeje spočívajícího v dřívějším živnostenském právu a ospravedlňovati takto rozšíření živnosti této i na hole ku procházkám z toho důvodu, jelikož novela k řádu živnostenskému vyslovuje zásadu příslušného ohraničení co do rozsahu jednotlivých živností (dobrozdání obch. a živn. komory linecké, sb. »Freye a Mareše č. 964.)

Živnost elektrotechnická.

Ministerstvo obchodu zmocněno bylo § 24 řádu živn. k tomu, aby kromě živností vypočítaných ve druhé hlavě řádu živn. ještě jednotlivé další živnosti podrobilo koncessi a stanovilo podmínky k nabytí jich (§ 24 č. 1 řádu živn.). Na základě těchto zákonných ustanovení bylo min. nařízením ze dne 25. března 1883 č. 41 ř. z. a ze dne 20. prosince 1883 č. 188 ř. z. předepsáno, že živnostenské provádění závodů k výrobě a vedení elektřiny k účelům osvětlení, převodu sil a k jinakému živnostenskému a domácímu upotřebení, jakož i živnostenské provozování takovýchto podniků vázáno jest koncessí, kterouž udílí politická vláda zemská. Ten, kdo zamýšlí živnost tuto osobně provozovati nebo převzítí technické vedení její, musí — splně podmínky předepsané k nabytí kterékoli živnosti koncessní — vedle toho i předložiti průkaz žádoucí odborné způsobilosti vysvědčením některé technické školy odborné nebo nějakého příhodného odborného učiliště, nebo výkazem o tom, že byl po delší dobu zaměstnán v oboru elektrotechnickém. Při udělení koncesse budiž zřetel věnován především jen místním poměrům a ohledům, jež vyhledává dohled policejní. Provozovárna určená k této živnosti schválena býti má po řízení ediktálním, kteréž upraveno jest blíže v řádu živnostenském (§ 24 živn. ř.). K vyšetření provozováren závodu elektrotechnického budtež přizváni odborníci. Projektovaným závodem elektrotechnickým ani jeho schválením ani konečně jeho prováděním nesmí býti zejména poškozeno vedení telegrafické. Shledá-li se snad poškození podobné, povinny jsou úřadové telegrafní naléhati na odstranění příčin jeho. Až do vydání jakéhosi zvláštního regulativu pro provádění a provozování vzpomenutých závodů mají úřadové živnostensští v těžších případech, zejména kde jedná se o převod sil, prostřednictvím politického úřadu zemského předložiti konaná šetření ministerstvu obchodu a vyžádat si dobrozdání jeho prve, než provozovárna schválení dojde (srv. Rakouské právo živnostenské od Dra Al. Heilingra str. 233, pozn. 2). Výnosem ministerstva obchodu ze dne 8. dubna 1893 č. 64.315 z r. 1892 vyhlášeny byly podmínky k udělení koncesse pro plavbu pro-

vozovanou pomocí lodních elektromotorů (pomocí akkumulatorů). Zřizování telegrafů a telefonů do domů nebo do pokojů nenáleží pod ustanovení min. nařízení ze dne 25. března 1883, poněvadž nařízení toto na zřeteli má formální závody pro výrobu a vedení elektřiny, kdežto při zařizování domácích telegrafů a telefonů nemůže býti řeči o nějakém závodu ve smyslu řádu živnostenského; rovněž nelze zaznamenati takové případnosti, kde by se používalo při domácích telegrafech a telefonech větších elektrických závodů pomocí převodu sil (obch. a živn. komora chebská a Feldkirchenská).

Po výnosu min. vnitra ze dne 12. září 1884 č. 3783 jest zřizování elektrických zvonků nebo telegrafů uvnitř bytů nebo budov vyňato z oblasti regálu státního, kamž právě spadá vedení i telegrafů i telefonů, a ponechává se průmyslu soukromému, že tedy zřizování těchto podniků není vázáno koncessí, pokud se při stavbě potřebného vedení neupotřebuje cizího vlastnictví a pokud se nepřekročí veřejné ulice a náměstí. Konečně dlužno připomenouti ještě, že instalace rozsáhlých elektrických podniků — jakéž právě cit. nařízení v první řadě na myslí má — vyžaduje určitých opatření (kavtél), poněvadž při převádění sil snadno může nebezpečí vzejíti následkem vadné izolace drátů atd., kdežto při telegrafickém vedení v domech a pokojích úplně tento moment odpadá.

Co se týče elektrotechnické živnosti na železnicích viz čl. »Dráhy místní«.

Živnost hodinářská.

I. Živnost hodinářská náleží k živnostem řemeslným a zahrnuje v sobě výrobu a obchod všemi druhy hodin; i přísluší sem též výroba hodin švarcvaldských, jakkoli tvoří výroba hodin těchto i jinde (v cizozemsku) spíše tovární živnost a domácí průmysl četných osob (obch. a živn. komora chebská, sb. »Freye a Mareše« č. 1441).

II. Jakýsi rozpor bývá mezi hodináři a zlatníky a stříbrníky, pokud se týká, klenotníky, ježto obvykle prodávají u nás hodináři netoliko hodiny, nýbrž i zlaté a stříbrné řetízky, památné peníze (medailony), i rozličné druhy přívěsků. Převážná většina komor obchodních a živnostenských vyslovila se proti tomu, aby hodináři rozšiřovali živnost svou na jmenované zboží zlaté a stříbrné, a to z toho důvodu, že prodej řetízků stříbrných a zlatých tvoří sice živnost svobodnou, avšak že není obsažen prodej zboží tohoto v rozsahu živnosti hodinářské jako takové. Hodinář jako takový nemá ani zákonného, ani v obvyceji založeného práva ku prodeji řetízků zlatých a stříbrných, musíť naopak za účelem tímto ohlásiti prodej zboží zlatého, právě tak jako zlatník, jenž prodávati chce zlaté nebo stříbrné hodiny, povinen jest ohlásiti zboží prodej tohoto (obch. a živn. komora vídeňská, sbírka Freye a Mareše č. 1442). Živnost zlatnická a hodinářská nejsou spolu příbuzny; kdežto totiž reprezentuje zboží zlaté ve skutečnosti předměty živnosti umělé, jichž vnější formy a výprava — nehledě ku obsahu ryzího kovu — závisí jen na vynalézavosti krasochutě vzhledem ku panující módě, spočívá živnost hodinářská výhradně jen na zásadách mechaniky. Nicméně vykonává na venkově obojí tuto živnost nezřídka jedna a táž osoba, s tím však rozdílem, že hodinářská živnost zlatníků záleží vlastně více jen v obchodu hodinami a ve správkách hodin, jež dávají pak jinam, kdežto obráceně hodináři sice rovněž zabývají se více obchodem ve zlatém zboží, avšak objednané správký zboží zlatého z pravidla sami obstarávají (obch. a živn. komora plzeňská, sb. Freye a Marese č. 1452).